

บ้านค่านกเป็ดน้ำ หมู่ 5

มูลเหตุการตั้งชื่อหมู่บ้าน

สาเหตุที่ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “ค่านกเป็ดน้ำ” เนื่องจาก ชาวบ้านกลุ่มแรกที่อพยพมาจับจองที่ทำกินได้เลือกบริเวณที่มีน้ำได้ดินอยู่ตื้น และซึมออกมาทางผิวดิน (ภาษาไทยเรียกว่า น้ำซึม ภาษาอีสานเรียกว่า น้ำค้ำ) ซึ่งเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติสำหรับอุปโภคบริโภคตลอดปีของคนและสัตว์ซึ่งรวมถึงสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าตามธรรมชาติ โดยเฉพาะบริเวณน้ำซึมแห่งนี้มีนกเป็ดน้ำอาศัยอยู่จำนวนมาก (นกเป็ดน้ำ หมายถึง นกชนิดหนึ่งจำพวกเดียวกับนกเขากล้าตัวสีเขียว สีอาจแตกต่างกันที่หน้าอก ซึ่งอาจเป็นสีม่วง หรือสีน้ำตาลชอบกินผลไม้ อยู่กันเป็นฝูง บางทีเรียก นกเขาเป็ดน้ำ หรือ นกเขาเป็ด) ค่านกเป็ดน้ำ ปัจจุบันไม่มีน้ำซึมออกมาทางผิวดินแล้ว เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายลงมาก

ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ พ.ศ. 2510 ได้มีชาวบ้านบางส่วนอพยพจากตำบลสำโรง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันคืออำเภอสำโรง) มาอาศัยอยู่ที่บ้านบัวเจริญ ตำบลทุ่งเทิง อำเภอเดชอุดม ได้มาจับจองที่ดินเพื่อ ทำนา ทำไร่ หักร้างถางพงอยู่ใกล้บริเวณค่านกเป็ดน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีน้ำได้ดินซึมผ่านออกมาทางผิวดินทำให้บริเวณดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์มาก เมื่อประมาณ พ.ศ.2511 ได้มีชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งนำโดยนายเถา พลถนนอม ได้อพยพมาจากบ้านโนนยาง ตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม มาอยู่อาศัยใกล้ๆ กับค่านกเป็ดน้ำ ทำให้มีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น จนในที่สุดได้รับการจัดตั้งและประกาศเป็นหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ.2523 มาจนถึงปัจจุบัน และมีผู้นำชุมชนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. นายเถา พลถนนอม	ผู้นำตามธรรมชาติ
2. นายรถ ยอดวงษา	ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.2523 - พ.ศ.2529
3. นายเสย แก่นมาลี	ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.2529 - พ.ศ.2530
4. นายทองมา รุจิโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.2530 - พ.ศ.2535
5. นายสุพันธ์์ แสนคำสอน	ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.2535 - ปัจจุบัน

อาณาเขต

- ทิศเหนือ จดกับบ้านบัวเจริญ ต.ทุ่งเทิง อ.เดชอุดม
 ทิศใต้ จดกับบ้านด่าน อำเภอกันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
 ทิศตะวันออก จดกับบ้านหนองน้ำขุ่น
 ทิศตะวันตก จดกับบ้านตาแทน อำเภอกันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ

สภาพพื้นที่

บ้านกำนบกเปล้า ตั้งอยู่กลางป่าโปร่ง ปัจจุบันมีสภาพเป็นป่าไม้เสื่อมโทรม ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีหินลูกรังอยู่ตื้นและมีแหล่งหินไม่กระจายอยู่รอบๆ หมู่บ้าน ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรต้องอาศัยน้ำฝนและน้ำบาดาล

วิถีชีวิตของชุมชน

บ้านกำนบกเปล้าเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กมาก อยู่ในถิ่นทุรกันดาร มีถนนลูกรังตัดผ่านและสามารถเข้า-ออก หมู่บ้านและเชื่อมต่อกับหมู่บ้านอื่นๆ ได้เพียงเส้นเดียว ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ มักจะอพยพไปรับจ้างในต่างถิ่นหลังจากเสร็จสิ้นฤดูทำนา โดยทั่วไปชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธและพูดภาษาอีสาน จึงเป็นเหตุให้มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การละเล่น ลัทธิความเชื่อต่างๆ เหมือนกับชาวอีสานโดยทั่วไป

บุคคลและสถานที่สำคัญที่เกี่ยวกับชุมชน

ก. บุคคล

1. นายภา พลถนนอม เป็นผู้นำในการก่อตั้งหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2510
2. นายภา ขอดวงษา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่บ้าน

ข. สถานที่

1. **กำนบกเปล้า** เดิมเป็นหนองน้ำตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันไม่มีหนองน้ำแล้ว
2. **วัดกำนบกเปล้า** ยังมีสภาพเป็นที่พักสงฆ์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน

บันทึกข้อมูลเมื่อ วันที่ 9 ธันวาคม 2541

โดย นายบรรลือศักดิ์ เพี้ยคำ

จากการสัมภาษณ์ นายสุรีย์ เสพศรีสุข

ตรวจและแก้ไขโดย นายสุรชาติ แสนทวีสุข และชาวบ้านกำนบกเปล้า